

Facebook och friheten som sköt sig i foten

maj 5th, 2011 av Martin Berg - [Nya medier - Redigera](#)

I takt med att nätet utvecklas mot att bli allt mer socialt talas det i ökande grad om hur [användargenererat innehåll](#) skapar en frihet för uttryck och kreativitet. Det är lätt att låta sig förledas av tanken att den ökade betydelsen av sådant innehåll går hand i hand med ett större antal sociala "frihetsgrader". Givetvis får den strida strömmen av användargenererat material med sig en frihet att låta interaktionens och kommunikationens *innehåll* anta både kreativa och oväntade uttryck men när det kommer till deras respektive *former* blir situationen radikalt annorlunda.

Sociala nätgemenskaper har ofta tydliga ramar för vilket slags information som kan publiceras genom deras kanaler och visar många gånger prov på en restriktiv hållning vad gäller möjligheten att sprida information utanför dess tänkta plats. Även om detta med lätthet kan förklaras ha sin orsak i att ägarna till systemen i fråga vill ha full kontroll över vad för slags information som cirkulerar i dessa kanaler för att därigenom kunna göra beräkningar av olika slag så är det tydligt att även en moralisk dimension står att finna häri.

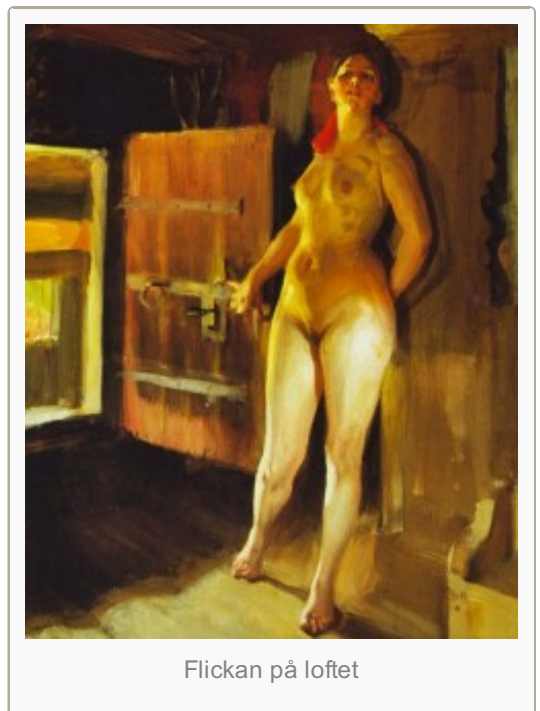
Som tydligast framstår detta i det [avtal](#) som [Facebook](#) tvingar sina användare att ingå eftersom det där klargörs att vissa typer av material inte kan tillåtas. I början av 2011 uppstod heta diskussioner då Facebook vid ett antal tillfällen censurerade bildmaterial som de ansåg bryta mot deras sedlighetskod. Konstnären [Frode Steinicke](#) fick inte visa sina verk, en målning av [Anders Zorn](#) togs bort och denna sedlighetens städaktion kulminerade då fotografier av två fullt påklädda män som kysste varandra raderas varvid en varning till kontots ägare utfärdades (enligt vad [DN](#) och [Sydsvenskan](#) rapporterar har något liknande återigen inträffat). Enligt vad [Sydsvenskan](#) rapporterade i samband med det förstnämnda fallet hade Jan Fredriksson, talesperson för Facebook, förklarat fallet enligt följande:

Facebook tillåter inte nakenhet i någon form egentligen. Sen kan viss konst väcka mer eller mindre anstöt hos olika typer av personer. Facebook är en så stor plattform att den behöver tilltala alla.

Den sista delen av detta citat fångar min uppmärksamhet eftersom det där hävdas att Facebook, på grund av sin storlek, tvingas vidta åtgärder för att tilltala en *bredare* massa. Det kommer knappas som en överraskning att uttalandet från Facebook bär på en underton av förutsatt neutralitet och att viljan att tillfredsställa samtliga användare gör att tillflykten tas till vad som *förutsätts* vara det normala, självklara och värdemässigt oladdade.

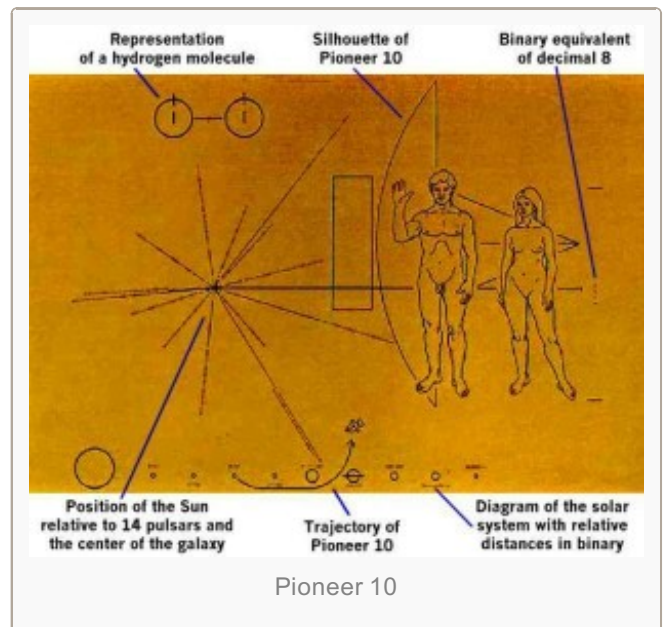
Att på detta sätt förutsätta ett slags kulturell neutralitet döljer det faktum att vi snarare har att göra med en djupgående [amerikanisering](#) som gör att kommunikation och interaktion kan följa i redan hårt nedtrampade spår av en global [kulturimperialism](#). Logiken är egentligen ganska klar: eftersom merparten av symboliska och kulturella yttringar redan är amerikaniserade så kan Facebook, förklädd till den neutrala kommunikationens språkrör, fördjupa och förstärka denna karakteristik och på så sätt främja en social situation som präglas av en känsla av hemmahörande och ett till synes oproblemiskt kommunikativt flöde.

Kanske kan det hävdas vara praktiska orsaker som ligger bakom valet att låta Facebook utgöra ett praktexemplar av kondenserad och digitaliserad amerikansk kultur. Ett sådant synsätt bortser dock från att det faktum att amerikansk kultur intar en särställning i den sociala världens meningstillskrivande och förutsätter samtidigt att de aktörer som ligger bakom (den pågående) konstruktionen av Facebook har möjlighet att slita sig från de bojor som fjättrar dem vid vad de tror vara universellt och självklart.

Flickan på loftet

Det är inte svårt att dra en parallell till hur den amerikanska rymdstyrelsen [NASA](#) resonerade då de lät skjuta upp satelliten Pioneer X som för eventuella utomjordingar skulle berätta om vilka vi jordbor var och hur planeten Jorden var positionerad i relation till galaxens övriga himlakroppar. På satelliten hade en plakett monterats som visar två individer av vilka den ena höjer sin hand, som NASA har [förklarat](#), för att visa välvilja. Det framgår dock inte hur relationen mellan dessa två kroppar ska förstås. Är det tänkt att de ska visa på en kock och hans måltid, eller kan det vara fråga om två rivaliserande grupper på vår planet, eller kan det kanske vara fråga om att visa hur vi människor genomgår två faser i livet där vi först ser ut på det ena sättet och sedan på det andra? Det kommer inte som en överraskning att någon sådan diskussion inte finns. Istället förutsätts relationen mellan individerna vara självklar.

Detta är något [Don Kulick](#) har påpekat och han understryker vidare på att det är en heterosexuell relation som förutsätts och som om det inte vore nog med att förutsätta att hela mänskligheten är straight förutsätts det till och med att eventuella livsformer utanför vårt solsystem också är straighta och dessutom har den kunskap som krävs för att tolka en plakett som avbildar av ett heterosexuellt par i amerikanska medelklassfrisyren.

Parallellerna till Facebook och önskan att vara neutral och tillmötesgående för den breda massans smak och vilja är uppenbara. Den förutsatta neutraliteten är dock alltid farlig och när Facebook säger sig sträva efter att vara alla till lags så är det på sin plats att fråga på vilket slags antaganden om världen som denna önskan grundas och vad det får för konsekvenser för vårt digitala sociala liv.